

Adéla Pánková, HISTORICKÉ NÁHROBNÍKY A EPITAFY SEVERNÍHO PLZEŇSKA. Bakalářská práce, Historie se zaměřením na vzdělávání, Katedra historie Fakulty pedagogické Západočeské univerzity v Plzni 2021, 100 stran + 55 příloh, 354 poznámek pod čarou.

V semináři docenta Kiliána vznikla další práce týkající se regionální vlastivědy s časovým zařazením do raného novověku. Na bakalářskou práci, která představuje vlastně první odbornou studii posluchačů naší Katedry historie, se jedná kvalitou i kvantitou o zdařilý začátečnický opus. Jádrem práce je velice podrobný a důkladný seznam sepulkrálních památek, náhrobníků i epitafů, v církevních památkách severního Plzeňska. Zájem autorky i její badatelské nasazení mne příjemně překvapily. Slečna Pánková dokázala své poznatky zařadit do širokého kontextu těchto vzácných historických i výtvarných svědků z renesančního a barokního období. Terénní průzkum a dokumentace pořizovaná přímo na místě svědčí o časové náročnosti, navíc je podložen důkladnou heuristickou přípravou a využitím dosavadní odborné literatury, ať už soupisové či monografické, i archívních pramenů, zejména genealogické povahy. Využívání elektronicky zpracovaných zdrojů potvrzuje i autorčiny dovednosti v praktické aplikaci informačních technologií. O neobyčejně heuristické preciznosti svědčí impozantní přehled literatury a pramenů a zároveň rozsáhlý poznámkový aparát, svojí úrovní se blížící spíše pokročilejší práci diplomové. U literatury mne trochu překvapilo, že autorka nepoužila skutečně zásadní Encyklopedii rodů a erbů v zemích Koruny české, „opus magnum“ Milana Myslivečka Velký erbovník (Plzeň 2006, uvádí jen předcházející skromnější a stručnější verzi z roku 1993). Cení si i využití nejnovější vlastivědné literatury i dílčích studií z regionálních sborníků a periodik. Pro hodnocení to není sice zásadní, ale jako anglistu mne těší i to, že opatřila svoji práci bezchybným anglickým shrnutím.

Těžiště a přínos této bakalářské práce spočívá v komentovaném soupisu, doplněném neobyčejně bohatými přílohami, jak autorskými fotografiemi, kresbami a dalšími obrazovým materiálem. I když se jedná o vybrané sepulkrální památky, nacházející se na území okresu Plzeň-sever, jsou zachyceny téměř všechny podstatné v celé škále typů náhrobníků, náhrobních desek hrobek a epitafů. Autorka svoji práci založila především na primárním terénním výzkumu, který následně doplnila studiem dosavadní literatury i pramenů. Jádro, jak bylo již řečeno, představuje prezentace a dokumentace celkem 60 sepulkrálních památek vztahujících se k 19 sakrálním stavbám na severním Plzeňsku (v abecedním sledu kostely Číhaná, Dolní Jamné, Jezná, Kožlany, Krašov, Lišřany, Nečtiny, Plasy, Pňovany, Rabštejn nad Střelou, Strážiště, Úlice, Úterý, Vejprnice, Všehrady,

Všeruby a Žihle. Jak autorka sumarizuje, v okrese Plzeň-sever bylo celkem evidováno 52 náhrobníků, 5 náhrobních desek a 3 epitafy, včetně těch dnes nedochovaných a nezvěstných!. Jednotlivým sepulkrálním památkám věnovala autorka velkou pozornost, zachycuje jejich rozměry, aktuální (!) umístění a vzhled. U většiny sledovaných kamenných plastik i obrazů uvádí prosopografii zemřelé osoby a fotodokumentaci. Nejvíce využívaným materiálem je s ohledem na geologický ráz regionu pískovec (31 sepulkrálních památek), následně mramor (18 památek, dovezená surovina?), dřevo (3 památky), opuka (1 památka). Překvapuje mne, že u 7 sepulkrálních památek nelze materiál určit? Důležité jsou i další zjištěné okolnosti. Asi nepřekvapí, že převažuje sekundární umístění (25), v počtu následuje primární uložení (21), u jedenácti náhrobníků se to nedá zjistit. Terciární uložení je zjištěno u dvou sledovaných objektů a jedna památka se nachází v muzeu. Z genderového pohledu registruje autorka 31 sepulkrálních mužských památek, ale jen 7 ženských, jeden dětský, čtyři rodinné, jeden manželský a zbytek nelze identifikovat. Co se týče biografických údajů, je nejčastěji uvedeno datum úmrtí a narození, manžel, manželka, děti případně i historie rodu, pokud jde o osobu šlechtického původu. U zesnulých osob převládají až na výjimky příslušníci nižší šlechty, např. .

Vchynští ze Vchynic, Sekerkové ze Sedčic a

Šanovcové ze Šanova a na Skupě (Číhaná), Šenreitové, Úličtí z Plešnic (Úlice a Jezná), Týřovští z Einsidle (Kožlany), Gryspekové (Kralovice), Račínové

z Račina (Krašov), Šontálové a Kfelířové (Všeruby), Steinbachové, Kokořovští z Kokořova, Perglarové z Perglasu, Caltové z Kamenné Hory (Rabštejn), Širndingerové (Strážiště, Úlice), , Strojetičtí ze Strojetic a Točnickové z Křimic (Vejprnice), Chotkové z Chotkova (Žihle), Tuchofští z Tuchofice (Všehrady). Detailní pozornost pak věnuje autorka sepulkrálním památkám plaských opatů a prelátů (Celestin Stoy, Fortunát Hartmann, Kryštof Tengler, Silvester Hetzer, Eugen Tyttl a Ondřej Trojer).

Jistě by se dalo ještě rozebírat lingvistické aspekty těchto sepulkrálních památek (čeština, latina, němčina), zejména česky psané náhrobníky dokládají postupnou pobělohorskou germanizaci Bezděrovská, Úterska, Nečtínska a Žihelska)..

Posuzovanou práci jsem pročetl se zaujetím, které je mém případě dáno důvěrnou znalostí této části Plzeňska, jež je mi od mládí blízké (od trampingu směrem k prolézání kostelů). Proto s potěšením konstatuji, že předložená práce plně vyhovuje vyžadovaným požadavkům a její badatelský cíl byl úspěšně naplněn. Doručuji k úspěšné obhajobě s hodnocením „výborně“.

Profesor PhDr. Jan Kumpera, CSc.
Oponent, katedra historie FPE ZČU v Plzni